

personality traits as anyone of us could find ourselves in these situations.

Other roles are of the type that few pupils will ever experience directly themselves, but which are easy to play because we have such vast indirect experience of them. A television journalist is a good example of this very useful kind of role taken from real life.

Finally, there are fantasy roles, which are fictitious, imaginary, and possibly even absurd [6, 12].

Pupils' imagination can be helped along for the first few times a teacher carries out role play with the "character identity sheet" which is given out with role cards. Pupils are asked to fill it in for their own use, after they have read their cards. Role cards should be concise and contain only essentials. If linguistic structures are suggested for use they should be ones that pupils are already familiar with.

Some role cards say things like: 'You are Mrs Smith, a sceptically-minded young girl of 21, a student of geography'.

It is often difficult to decide how to distribute role cards. The teacher can decide who is who, pupils can choose, or the distribution can be done at random. In a class in which the teacher is attempting to shift some of the responsibility for learning from his own shoulders to those of pupils, the second and the third solutions are infinitely better than the first. In the second the negotiation about who will play which role may well give rise to an opportunity or authentic communication. However, it may also mean that a very weak pupils get a key role, and the role play falls apart. Teachers soon acquire the necessary judgement as to which is the best solution on each occasion. Organizing role plays the teacher should treat every pupil as a personality, who can prefer a certain theme or role. Knowing motivations, interests, individual characteristics of pupils and their relations in the class, the teacher will be able to choose the very roles which perfectly correspond to pupils' personalities.

Role plays or simulations should be followed by discussions or debriefing. The kind of questions that are raised are:

- a) Who participated?
- b) Who did not?
- c) Why not?
- d) Who was very good?
- e) Who could have done better?

The teacher should insist on evaluation rather than criticism, and make sure that pupils talk about what went well before they get on to what went badly. This encourages positive thinking about the experience. Building up pupil's confidence, creating an atmosphere of trust, teaching the pupils to relax – all these things take time and demand exercises where the individuals in class are working together, getting to know each other well.

Literature

1. Ариян М.А. Варианты ситуативных ролей для средней школы // Иностранные языки в школе. – 1986. – № 6. – С. 17–20.
2. Вайсбруд М.Л., Ариян М.А. Ситуативная роль как методическое понятие // Иностранные языки в школе. – 1984. – № 5. – С. 29–34.
3. Лившиц О.Я. Ролевая игра на уроках английского языка в VIII классе // Иностранные языки в школе. – 1987. – № 5. – С. 87–89.
4. Johnson, Keith. Communication in the classroom. – London: Longman, 1981. – С. 6–10.
5. Ladousse Gillian Porter. Role Play. – Oxford, New York: Oxford University Press, 1987. – С. 10–15.
6. Rogova G.V. Methods of Teaching English. – Leningrad: Prosviesčenie, 1975.

Зінаїда Мелех, Ганна Бубняк, Світлана Станіславська (мистр...79)

ВИКОРИСТАННЯ КРАЇНОЗНАВЧИХ МАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ

Положення про необхідність засвоєння іноземної мови в тісному зв'язку з культурою народу – носія даної мови – вже давно сприймається у вітчизняній методиці викладання іноземних мов як аксіома. Використання країнознавчої інформації в навчальному процесі

сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів, розширює їх комунікативні можливості, створює позитивну мотивацію на занятті, – стимулює самостійну роботу над мовою, допомагає у вирішенні виховних завдань.

Тривалий час роботи на немовних спеціальностях і аналіз сучасних підручників дозволяє констатувати, що цікаві матеріали країнознавчого характеру у них майже відсутні або не відповідають вимогам сьогодення. Це і послужило приводом до укладання збірників для домашнього читання з французької та німецької мов з використанням даних матеріалів.

Укладенню збірника передувало анкетування студентів з метою виявити, що вони хотіли б найбільше дізнатися про країну, мову якої вивчають. Майже 95% респондентів цікавляться національними традиціями, культурою, життям і творчістю поетів й композиторів, звичаями та обрядами народу. Тому, із врахуванням побажань студентів, до збірників увійшло багато текстів: "Catherinettes", "Bonne et heureuse annee", "Le carnaval", "Le francais dans le monde", "Symboles", "Grandes decouvertes", "Der Nikolaustag", "Weihnachten", "Silvester", "Die Adventzeit", "Andere Länder, andere Sitten".

Використання цих матеріалів, безсумнівно, підвищує інтерес до вивчення іноземної мови, дозволяє точніше і глибше розуміти саму мову, ближче познайомитися з країною, її народом, традиціями, а також розширити загальний світогляд студентів, допомагає сформуванню країнознавчу компетенцію, тобто навички і вміння аналітичного підходу до вивчення іноземної літератури у зіставленні з культурою своєї країни.

На заняттях і під час самостійної роботи студенти знайомляться і пізнають реалії країни, мову якої вони вивчають. У їх свідомості виробляється поняття про нові предмети і явища, які не знаходять аналогії в рідній культурі й мові.

В умовах роботи у вузі на немовних спеціальностях пропонований матеріал доцільно опрацьовувати на різних етапах навчання: перший етап – I семестр, другий етап – II семестр, третій етап – III і IV семестри.

На першому етапі студенти вивчають матеріали, що відображають повсякденне життя їх ровесників за кордоном, навчання і організацію дозвілля. Ці матеріали реалізуються в текстах: "Vacances en France", "Souvenirs d'enfance", "Une composition francaise", "La rentree", "Philippe et Catherine", "Ganz in der Familie", "Paolo", "Christa", "Freizeitinteressen", "Ab morgen", "Vor der Vorlesung".

Другий етап передбачає глибше вивчення історії, культури, національних звичаїв і обрядів французького чи німецького народів, а тому, відповідно, подаються такі тексти: "Jacques Cartier", "Cousteau – la science et l'aventure", "Edith Piaf", "Catherine Deneuve", "Le quatrieme pouvoir", "Taize", "Aus der Geschichte der Urgermanen", "Das kleinste deutschsprechende Land".

На третьому етапі студенти опрацьовують тексти, що пов'язані із життям учених (відповідно до профілю факультету), видатних педагогів, а також висвітлюється система освіти у Франції або Німеччині: "Enseignement en France", "Histoire de la television", "Pestalozzi", "Louis Pasteur", "Marie et Pierre Curie", "Alexander von Humboldt", "Das Bildungswesen in Deutschland".

Загальна мета всіх трьох етапів – цілеспрямовано стимулювати розумову діяльність студентів й активізувати їх мовні вміння і навички при вивченні країнознавчих матеріалів. У результаті засвоєння даного аспекту у студентів формується цілісна система уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої ними вивчається.

Форми опрацювання матеріалів країнознавчого характеру можуть бути вибрані залежно від етапу навчання. На першому етапі використовуються діалоги, бесіди, ігрові вправи тощо; на другому етапі – описи, розповіді у формі монологічних висловлювань, рольові ігри; на третьому – дискусії, ділові ігри, складання анотацій до текстів, реферування, конференції. Вони викликають особливий інтерес у студентів, сприяють формуванню їх мовленнєво-розумових здібностей, пізнавальної активності, вміння працювати самостійно.

Покажемо, як проходило заняття-конференція "Österreich" на географічному та філологічному факультетах. До проведення конференції студенти виготовили стенд, на якому був розміщений матеріал, що стосувався теми:

Österreich auf einen Blick
Fläche 83 855 km², Einwohnerzahl 7,5 Millionen,

Bundeshauptstadt: Wien
 Bundesländer: Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien.

Wichtigste Flüsse: Donau, 350km; Mur, 348km; Inn, 280km; Drau, 261km; Enns, 256km; Salzach, 220km;

Grösste Seen: Bodensee, Neusiedler See, Altersee, Traunsee.

Politik:

Staatsform: Republik

Das Parlament besteht aus zwei Kammern: Nationalrat, Bundesrat.

Wissen Sie, dass...

–Wasserkraftwerke österreichischer Herkunft in Griechenland, Korea, Nikaragua, Chile, Bolivien und in den USA stehen?

–österreichische Firmen Stahlwerke in Indien, in China, in Brasilien bauten?

–sich die letzte Zylinderhutfabrik der Welt in Wien befindet?

Lehrlingsausbildung: Es gibt in Österreich über 200 Lehrberufe. In Wirklichkeit werden aber Jungen und Mädchen in nur 10 Lehrberufen ausgebildet. Die meisten Jungen wollen Automechaniker werden, die meisten Mädchen – Verkäuferinnen.

Die Jugend. In ihrem Lebensstil und ihrem Aussehen unterscheiden sich junge Österreicher kaum von ihrem Altersgenossen im Ausland. In ihrer Freizeit hören sie gerne Musik und sehen fern. Fussball und Schilaufen sind die beliebtesten Sportarten der Jugend. Auf dem Lande sind Musik und Volkstanzgruppen noch beliebt.

Питання для обговорення на конференції:

Geographische Lage Österreichs.

Administrative Gliederung.

Das politische Leben Österreichs.

Die österreichische Jugend.

Industrie und Landwirtschaft.

Sportleben.

Österreich als Land hoher Kultur.

Хід конференції:

Ведучий: Vor kurzem hat unsere Gruppe eine Reise durch Österreich gemacht. Die Reise hat auf uns einen grossen Eindruck gemacht. Heute haben wir uns versammelt, um über unsere Reise zu sprechen. Alle haben viel Schönes erlebt.

Ведучий надає слово учасникам конференції:

1. S1. interessiert sich für geographische Lage, deshalb erzählt er uns, wo Österreich liegt, an welche Staaten es grenzt. Bitte S1, beginne!

Wir wissen, dass Österreich eine bürgerliche Republik ist, die aus neun Bundesländern besteht.

S2. Zeigt uns an der Landkarte diese Länder und berichtet kurz über jedes Land.

S3. Interessiert sich besonders für politische Probleme Österreichs. Jetzt gebe ich ihm das Wort.

Als wir in Österreich waren, sahen wir dort viele junge Leute: Studenten, Musiker, Sportler u.a. Welche Probleme hat die österreichische Jugend. Darüber möchte S4 berichten.

S5. führte ein Reise-Tagebuch, er erzählt, wie wir über die Probleme der österreichischen Industrie und Landwirtschaft sprachen.

Zweimal fanden in Österreich die Olympischen Winterspiele statt, denn Österreich ist durch seine schönen Berge bekannt. Das war in den Jahren 1964 und 1976, und darüber erzählt S6.

Während unserer Reise haben wir schöne Ansichtskarten, Bilder und Bücher gekauft und haben viel Neues und Interessantes erfahren.

S7 zeigt uns einen schönen Bildband und gibt Kommentare zu den Fotos.

Ведучий доповнює виступи, підбиває підсумки, завершує конференцію: Danke schön. S3 hat uns das Wichtigste erzählt. Ich möchte hinzufügen, dass... . Wer möchte noch etwas sagen? Gibt's Fragen? Jetzt könnt ihr euch Österreich sicher besser vorstellen. Wer wandert und reist von Süd nach Nord, erkennt die Welt von Ort zu Ort – sagt das deutsche Sprichwort. Unsere Konferenz ist beendet. Ich danke euch.

Заняття–конференція "*De l'histoire du Canada*" пройшло на географічному, історичному та філологічному факультетах:

Хід конференції:

Ведучий виступає перед учасниками конференції з короткою інформацією про географічне і економічне положення Канади користуючись картою та невеликим стендом:

Le Canada est un état fédéral de l'Amérique du Nord, membre de Commonwealth britannique. Il s'étend de l'océan Pacifique à l'ouest, à l'océan Atlantique à l'est, et entre les Etats-Unis au Sud et l'océan Arctique au Nord. Les provinces et territoire canadiens sont: Alberta, Colombie-Britannique, Manitoba, Nouveau-Brunswick, Nouvelle-Ecosse, Ontario, Prince-Edouard, Québec, Saskatchewan, Terre-Neuve, Labrador, Yukon. Les principaux fleuves et rivières sont doublement importants comme voies de passage et producteurs d'énergie électrique. Les fleuves les plus importants sont: Churchill, Columbia, Hamilton, Mackenzie, Saint-Laurent et Yukon.

Le Canada couvre une superficie de 10000000km carrés. Sa population est de 29 millions d'habitants.

Ведучий надає слово виступаючим згідно плану:

de l'histoire du Canada;

des colons français;

de la destinée des Canadiens;

des rapports du Canada avec d'autres pays.

E1. Le 20 avril 1534, le Breton Jacques Cartier et ses hommes ont quitté le port de Saint-Malo. Le roi François Ier leur avait dit de trouver un nouveau chemin pour aller aux Indes. Après avoir suivi la côte de Terre-Neuve en direction du nord, ils entrent dans le détroit de Belle-Isle. Ils longent la partie occidentale de Terre-Neuve, puis continuent en direction de l'ouest jusqu'à ce qu'ils atteignent le continent américain. Ils s'arrêtent et descendent à Terre.

E2. Les habitants du pays n'ont pas peur des Français. Ils les aident à voir ce qu'il y a dans la région. Le 24 juillet 1534, Cartier déclare, au nom du roi de France, que le pays fait partie de la France. Avant de repartir, il fait monter deux jeunes Indiens sur son bateau, puis il rentre en France avec eux. En 1535, Cartier va encore une fois au Canada. Grâce à ses amis indiens, il va jusqu'au Saint-Laurent, qu'il n'avait pas encore vu. Il le suit jusqu'à l'endroit où se trouve aujourd'hui la ville de Montréal.

E3. Très rapidement, les premiers Européens viennent s'installer dans l'actuel Québec qui est encore aujourd'hui une région de langue et de culture françaises. Les colons français prennent contact avec les indiens. Ceux-ci les aident à explorer la région. Les indiens les conduisent à un grand fleuve. Ils appellent ce fleuve «Mississippi». Quelques années plus tard, des Français retournent à ce fleuve. Ils le descendent jusqu'à la mer. Ils prennent possession du pays. Ils l'appellent «Louisiane», en l'honneur du roi Louis XIV. La Nouvelle-France devient riche sous Louis XIV. Son ministre le plus célèbre est Colbert. Il organise le pays sur le modèle des provinces françaises. Le roi apprécie beaucoup Colbert. Ce ministre encourage le commerce et l'industrie de la Nouvelle-France. Il réussit à transformer cette colonie en centre de commerce très important.

E4. La destinée des Canadiens d'origine française est très intéressante. Abandonnés par la France au Traité de Paris en 1763, ils essaient de survivre comme ils peuvent, mais économiquement et socialement ils deviennent des citoyens minoritaires. Pourtant ils conservent leur langue, leur religion et beaucoup de leurs traditions.

E5. En 1968, P.-E. Trudeau a été élu Premier ministre du Canada. Il a proclamé le français et l'anglais langues officielles du Canada. Pour 7 millions de Canadiens du Québec ou du Nouveau-Brunswick le français est la langue maternelle, c'est à dire celle qui est parlée dans le pays où l'on est né. C'est comme en Europe le cas des Belges de Wallonie et des Suisses de Romandie.

E6. Maintenant les jeunes Canadiens sont fiers de maintenir leur héritage et leur culture, mais ils sont capables aussi de participer à la vie économique et politique de leur pays. Le Canada développe et multiplie ses rapports avec la France, les autres pays francophones et aussi ses voisins américains (Etats-Unis). Les réserves naturelles sont énormes: charbon et lignite, pétrole et gaz naturel surtout dans l'Alberta. Ses mines de fer placent le Canada parmi les premiers producteurs mondiaux. Il produit aussi de grandes quantités de nickel, de cuivre, de zinc, de plomb, d'uranium, d'or et d'argent. L'amiante du Québec fait du Canada le premier producteur mondial. Le Canada est membre de

l'O.N.U., de l'O.T.A.N.

Учасники задають питання виступаючим. Ведучий доповнює виступи, підбиває підсумки і завершує конференцію:

Je remercie bien tous les participants de leurs petits rapports sur Canada. J'espère que dès aujourd'hui nous connaissons mieux ce grand pays, son passé, son mode de vie, aussi bien que son avenir. Notre conférence est terminée. Merci bien à tous. Et à bientôt.

Таким чином, використання країнознавчих матеріалів на заняттях і у самостійній роботі з іноземної мови на немовних спеціальностях сприяє підвищенню ефективності навчання, позитивно впливає на пізнавальну активність студентів, підсилює мотиваційну основу читання і адекватне розуміння тексту та стимулює самостійну роботу студентів над мовою.

Література

1. Лившиц О.Л. Ролевая игра на уроках иностранного языка в школе // Иностранные языки в школе, 1987. – №5. – С. 87–90.
2. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. – К.: Вища школа, 1991.
3. Рабинович Ф.М. Ролевая игра – эффективный прием обучения // Иностранные языки в школе, 1993. – № 6 – С. 68–74.
4. Сапина В.В., Костина Л.П. Активные формы проведения уроков в старших классах // Иностранные языки в школе, 1993. – № 6 – С. 68–74.
5. Spier Anne. Mit Spielen Deutsch lernen. Cornelsen Verlag Scriptor Gmb 4–Co. – Frankfurt am Main, 1991.
6. Etudes Francaises. Cours Intensif. – 1987.
7. Gerard Jian et Ralph Hester «Decouverte et creation» Les bases du francais moderne, 1987.
8. Gerhald Neuner und Hans Hunfeld. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. – Universitat Gesamthochschule Kassel, 1996.
9. Le Petit Robert 2. – Paris, 1990.

Лілія Морська (Стікр...79)

МЕТОДИКА ВІДБОРУ МОВНОГО МАТЕРІАЛУ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВУЗІВ

Одним із важливих питань методики навчання англійської мови у немовному вузі є питання спеціалізації, тематики та змісту навчальних матеріалів у їхньому зв'язку з профільюючими дисциплінами. Багато дослідників обґрунтовують необхідність раннього включення в курс навчання текстового матеріалу для читання та усного мовлення, пов'язаного із майбутньою спеціальністю студентів. Це дозволить із самого початку вивчати конкретний підвид мови певної професійної галузі. Переваги такого підходу безсумнівні, оскільки в даному випадку процес навчання англійської мови зближується із навчанням профільюючих дисциплін. Студенти немовних факультетів приходять в інститут з певними знаннями в галузі своєї майбутньої професії, отриманими ще в школі. Тому при наявності такої висхідної понятійної бази можна навчати іноземних мов на основі текстів із спеціальності.

Варто також врахувати, що передбачені програмою завдання навчання іноземних мов у немовному вузі не зводяться лише до оволодіння підвидом мови спеціальності. На сьогоднішній день у методиці викладання іноземних мов на немовних спеціальностях накопичений певний досвід у галузі навчання професійного та непрофесійного мовлення (Абросимова Л., Гарашенко В., Соловійова Н.). В методичній літературі, проте, немає єдиної думки про те, коли варто починати навчання професійного спілкування, як співвідносяться професійна та побутова тематика, як характеризується навчання усного професійного спілкування з точки зору опори на вивчений матеріал соціально-побутової та соціально-культурної сфер комунікації.

Тому питання про те, коли починати спеціалізацію, на нашу думку, необхідно вирішувати окремо для кожного вузу та факультету зокрема. Під спеціалізацією в даному випадку варто розуміти вивчення конкретного підвиду мови певної вузької професійної галузі,